

POROZUMIENIE ZIELONOGÓRSKIE

Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia
65-048 Zielona Góra al. Niepodległości 16 p.10 tel./fax 0/68 325 72 97, 609 726 946; biuro.pz@op.pl

PZ/CF/08/06

Zielona Góra, dnia 18.08.2006

Sz.P.

Minister Zdrowia

Zbigniew Religa

Znak: MZ-ZPS-078-3348-7/KC/06

“Porozumienie Zielonogórskie” Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia z siedzibą w Zielonej Górze, przesyła w uzupełnieniu pisma z dnia 14.08.2006r. swoją opinię oraz uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą.

W opublikowanym i przesłanym do konsultacji społecznych projekcie rozporządzenia znalazła się korekta zapisu znajdującego się w Załączniku nr 3 do rozporządzenia w poz. 1 kol. 5 tabeli nakładającego na pielęgniarki szkolne obowiązek prowadzenia grupowej profilaktyki fluorkowej metodą nadzorowanego szczotkowania zębów w klasach I - VI, 6 razy w ciągu roku w odstępach co 6 tygodni.

W pismach skierowanych do Ministerstwa Zdrowia w 2004 oraz w 2005 roku zwracaliśmy uwagę na fakt, że wielu pediatrów i stomatologów zgłasza wątpliwości i zastrzeżenia zarówno co do słuszności samej koncepcji wprowadzenia tego typu akcji do szkół, jak i co do wyboru metody profilaktycznej. Poniżej pozwalamy sobie w skrócie przypomnieć zgłaszane przez nas uwagi.

Za najprostszą i najskuteczniejszą metodę egzogennej profilaktyki fluorkowej uważa się stosowanie past zawierających związki fluoru i szczotkowanie nimi zębów 2-3 razy dziennie. Pozwala ono uzyskać korzystne stężenie fluorków w środowisku jamy ustnej.

W uprzemysłowionych krajach właśnie powszechne stosowanie past z fluorem spowodowało największy spadek występowania i intensywności próchnicy. To, że również w Polsce odpowiedzialność za realizację tego zadania powinno się złożyć na rodziców, a nie służby zdrowia, nie powinno budzić wątpliwości.

Zgadzamy się oczywiście z poglądem, że należy organizować programy profilaktyczne obejmujące wdrażanie nawyków codziennego szczotkowania zębów, naukę prawidłowego ich szczotkowania i zalecać stosowanie past z fluorem.

W ostatnich latach ukazuje się w piśmiennictwie wiele doniesień na temat profilaktyki fluorkowej. Jest ona postrzegana jako jedna z podstawowych dróg w strategii zapobiegania próchnicy zębów. **Ale jednocześnie pojawiają się doniesienia o objawach ubocznych, które zmuszają do sporządzenia bilansu zysków i strat tego kierunku działania.**

W ostatnich kilkudziesięciu latach zaobserwowano 10-krotny wzrost zawartości fluorków w środowisku. Stąd też na świecie istnieją tendencje do obniżania norm dla sztucznego fluorowania wody pitnej. Jednocześnie zaleca się wykonywanie wielu badań stężeń fluorków w wodzie, co zapewnić ma ochronę przed próchnicą przy zminimalizowanym ryzyku fluorozy.

W Polsce brak jest precyzyjnych danych o zawartości związków fluorków w poszczególnych ujęciach wody pitnej. Stacje sanitarno-epidemiologiczne często dysponują jedynie wartościami średnimi zawartości fluorków w wodzie dla danego miasta czy gminy. Na terenie Polski nie brakuje ujęć wody wodociągowej, w których przekroczone są normy zawartości fluorków. Powinno się wziąć również pod uwagę zawartość tego pierwiastka w środowisku, żywności i napojach.

Różnica między dawką fluorków, która korzystnie wpływa na metabolizm i tą, która powoduje jego zaburzenia jest bardzo niewielka.

Podczas realizowania programów profilaktyki fluorkowej sprawą nadrzędną jest konieczność przestrzegania zasad ostrożności i monitorowania dawki fluorków. **Stąd też uważa się obecnie, że bezpieczeństwo stosowania fluorków ma zapewnić rezygnacja z metod masowych.** Obowiązywać powinno indywidualne podejście do terapii każdego pacjenta uwzględniające obecność czynników ryzyka i ekspozycję na fluorki z różnych źródeł. Pozwoli to na uniknięcie powikłań związanych z przekroczeniem dawek optymalnych.

Wielu ekspertów uważa, że tam gdzie jest to uzasadnione, należy ograniczyć się do suplementacji soli kuchennej, pieczywa i soków. Tego typu rozwiązanie nie dość, że nie obciąża finansowo publicznego sektora opieki stomatologicznej, to jeszcze zmniejsza zapadalność i wpływa korzystnie na przebieg schorzeń jamy ustnej, prowadząc do redukcji nakładów ponoszonych na działania naprawcze.

W żadnym dostępnym nam piśmiennictwie (poza opublikowanymi przez Instytut Matki i Dziecka w Warszawie w 2003 roku "Standardami i metodyką pracy pielęgniarki i higienistki szkolnej") nie znaleźliśmy doniesień przemawiających za słusznością powszechnego stosowania w szkołach profilaktyki fluorkowej metodą nadzorowanego grupowego szczotkowania zębów preparatami fluorków 6 razy w roku u dzieci uczęszczających do klas I-VI szkoły podstawowej.

W opublikowanym w grudniu 2004 roku „Konsensusie grupy ekspertów pod auspicjami Fundacji Promocji Zdrowia Jamy Ustnej w sprawie promocji zdrowia jamy ustnej i profilaktyki fluorkowej próchnicy zębów” zawarto stwierdzenie, iż „podstawową metodą zapobiegania próchnicy jest szczotkowanie zębów pastą z fluorem dwa razy dziennie, zalecając jednocześnie stosowanie u dzieci na terenach o ponadnormatywnej zawartości fluorków w wodzie pitnej past o obniżonym znacznie obniżonym stężeniu fluorków (poniżej 250 ppm). Dokument ten zawiera również informację, że **odsetek uczniów stosujących regularnie pasty z fluorem stale rośnie i wg danych z 2004 roku osiągnął 91 %.**

W sytuacji istnienia tak wielu zastrzeżeń należy oczekiwać, że wielu lekarzy pediatrów, do których zwracają się rodzice z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie tej metody profilaktycznej, którą trudno uznać za nowoczesną w świetle publikowanych w piśmiennictwie doniesień, nie zaleca i nie będzie zalecać jej stosowania.

Dlatego też wnioskujemy o dokonanie zmiany w obowiązującym rozporządzeniu polegającej na wyłączeniu grupowej profilaktyki fluorkowej w szkołach w Polsce z zakresu opieki profilaktycznej nad dziećmi i młodzieżą szkolną i pozostawienie decyzji o wskazaniach do jej stosowania i wyborze optymalnej metody, w każdym przypadku indywidualnie, stomatologowi lub pediatrze sprawującym opiekę nad dzieckiem.

Z poważaniem

Marek Twardowski

Główny Negocjator Porozumienia Zielonogórskiego

Janusz Tylewicz

Sekretarz do Spraw Aktów Prawnych i Spraw Międzynarodowych

Bibliografia :

1. Dąbrowska E., Balunowska M., Letko E.
"Zagrożenia wynikające z nadmiernej podaży fluoru".
Nowa Stomatologia, 2001; 4 (18)
2. Grocholewicz K., Weyna E., Tomasiak M., Król K., Lipski M., Rulkowska H.
"Stan wiedzy lekarzy i studentów na temat bezpieczeństwa stosowania związków fluoru w profilaktyce próchnicy"
Poradnik Stomatologiczny 2004; 8 (34)
3. Lewis Charlotte W. , Milgrom P.
"Fluorki"
Pediatria po Dyplomie , 2004; 4 (8)
4. Limanowska-Shaw, H., Chłapowska J.
"Ograniczenia fluorkowej profilaktyki próchnicy zębów"
Nowiny Lekarskie 2000, 69
5. Opydo-Szymaczek J.
"Znaczenie ekspozycji na fluorki w profilaktyce stomatologicznej"
Stomatologia Współczesna 2003, 2003; 5 (10)
6. Szatko F., Wierzbicka M., Dybiżbańska E., Jerominko A.
"Opieka stomatologiczna nad młodzieżą w Polsce w opinii konsultantów ekspertów"
Poradnik Stomatologiczny 2004; 6 (32)
7. Wierzbicka M., Dybiżbańska E.
"Zapobiegania próchnicy na początku trzeciego tysiąclecia"
Stomatologia Współczesna 2002; Suplement 1
8. Konsensus grupy ekspertów pod auspicjami Fundacji Promocji Zdrowia Jamy Ustnej w sprawie promocji zdrowia jamy ustnej i profilaktyki fluorkowe próchnicy zębów – Warszawa, Grudzień 2004 rok.